

Nedarbingumas ir ligos išmokos dėl koronaviruso: viskas, ką reikia žinoti gyventojams ir gydytojams

Pandemijai nesiliaujant ir visai šaliai grįžtant prie griežtesnių apribojimų, dirbantys gyventojai kai kuriais atvejais turi galimybę kreiptis į asmens sveikatos įstaigą dėl laikino nedarbingumo suteikimo ir ligos išmokos mokėjimo.

Kaip ir anksčiau, dėl nedarbingumo, susijusio su koronavirusu, į asmens sveikatos priežiūros įstaigą reikia kreiptis nuotoliniu būdu. Jeigu dėl skambučių gausos sunku prisiskambinti, galima bandyti kitu laiku ar kitą dieną – nedarbingumo pažymėjimai gali būti išduodami ir atgaline tvarka, bet ne daugiau nei už 5 darbo dienas.

Tačiau atsirado ir naujovių – kai asmeniui prireikia izoliuotis dėl sąlyčio su koronavirusu užsikrėtusiu ir kartu gyvenančiu šeimos nariu, nedarbingumo pažymėjimas gali būti išduodamas be Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pažymos, bet tik tuomet, jei šeimos narius gydo tas pats šeimos gydytojas. Pasikeitė ir specialūs kodai, kurie nurodomi išduodant nedarbingumą dėl privalomos izoliacijos.

Tokia tvarka numatoma bendrame sveikatos apsaugos bei socialinės apsaugos ir darbo ministrų įsakyme dėl elektroninių nedarbingumo pažymėjimų išdavimo pandemijos laikotarpiu.

Kai privaloma izoliuotis suaugusiam asmeniui

Jeigu suaugęs dirbantis asmuo lankėsi koronaviruso paveiktoje šalyje arba turėjo sąlytį su COVID-19 užsikrėtusiu žmogumi, jam gali būti skiriama privaloma izoliacija, išduodamas nedarbingumo pažymėjimas ir mokama ligos išmoka.

Nedarbingumo pažymėjimas dėl privalomos izoliacijos išduodamas, kai suaugęs asmuo dėl darbo ypatumų negali dirbti nuotoliniu būdu ir jam nėra paskelbta prastova.

NEDARBINGUMO TRUKMĖ: privalomos izoliacijos laikotarpiui, bet ne ilgiau nei 14 kalendorinių dienų nuo atvykimo į Lietuvą ar nuo paskutinės sąlyčio su užsikrėtusiuoju dienos pagal Nacionalinio visuomenės sveikatos centro šeimos gydytojui pateiktą pažymą. Jeigu sąlytis buvo su kartu gyvenančiu ir užsikrėtusiu šeimos nariu, prirašytu pas tą patį šeimos gydytoją – tuomet nuo paskutinės sąlyčio dienos su šeimos nariu 14 kalendorinių dienų.

Nauja! Privalomą izoliaciją paprastai skiria Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, kuris išduoda pažymą asmens sveikatos priežiūros įstaigai. Tačiau sąlytį savo šeimoje turėjusiam asmeniui išduodant nedarbingumą tokios Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pažymos nebereikės, bet tik tuomet, jei šeimos narys, su kuriuo asmuo turėjo sąlytį, gyvena kartu ir gydomi pas tą patį šeimos gydytoją.

LIGOS IŠMOKA: 62,06 proc. nuo darbo užmokesčio „ant popieriaus“.

Nauja! KAIP ŽYMIMA: TLK-10-AM kodas Z29.0 „Izoliacija“, nedarbingumo priežastis „Epideminė situacija“.

Nedarbingumas neišduodamas ir ligos išmoka nemokama, jeigu privaloma izoliacija paskiriama po vizito užsienio šalyje, kuri jau išvykimo metu buvo įtraukta į koronaviruso paveiktų šalių sąrašą. Išimtis taikoma – tai yra nedarbingumas suteikiamas ir ligos išmoka mokama – jeigu į paveiktą šalį vykstama profesiniais, tarnybos, darbo tikslais.

Kai suaugusiam asmeniui yra skiriama privaloma izoliacija, bet nedarbingumo pažymėjimas negali būti išduodamas, jam gali būti išduodama medicininė pažyma, pateisinanti neatvykimą į darbą, tačiau ligos išmokos tokiais atvejais nemokamos.

Norint gauti nedarbingumo pažymėjimą reikia nuotoliniu būdu kreiptis į savo šeimos gydytoją ar asmens sveikatos priežiūros įstaigą.

Kai privaloma izoliuotis mažam vaikui ar vaikui su negalia

Jeigu vaikas iki ketvirtos klasės imtinai arba pagal specialiojo, taip pat bendrojo ugdymo programą besimokantis vaikas su negalia iki 21 metų lankėsi koronaviruso paveiktoje šalyje arba turėjo sąlytį su COVID-19 užsikrėtusiu asmeniu, tuomet jam gali būti skiriama privaloma izoliacija, o jį prižiūrintiems tėvams, globėjams, budintiems globotojams ar dirbantiems seneliams – suteikiamas nedarbingumas ir mokama ligos išmoka už vaiko priežiūrą.

Nedarbingumas ir ligos išmoka už vaiko priežiūrą parvykus iš COVID-19 paveiktos valstybės skiriami, jei vaikas joje lankėsi be tėvų ar globėjų. Kai vaikas į koronaviruso paveiktą šalį išvyksta su tėvais ar globėjais, nedarbingumas skiriamas ir ligos išmoka mokama už suaugusio asmens izoliaciją, o ne už vaiko priežiūrą.

NEDARBINGUMO TRUKMĖ: privalomos izoliacijos laikotarpiui, bet ne ilgiau nei 14 kalendorinių dienų nuo atvykimo į Lietuvą ar nuo paskutinės sąlyčio su užsikrėtusiuoju dienos pagal Nacionalinio visuomenės sveikatos centro šeimos gydytojui pateiktą pažymą, o jeigu sąlytis buvo su kartu gyvenančiu ir užsikrėtusiu šeimos nariu, prirašytu pas tą patį šeimos gydytoją – tuomet nuo paskutinės sąlyčio dienos su šeimos nariu 14 kalendorinių dienų.

Nauja: Privalomą izoliaciją paprastai skiria Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, kuris išduoda pažymą asmens sveikatos priežiūros įstaigai. Tačiau išduodant nedarbingumą sąlytį savo šeimoje turėjusio vaiko priežiūrai, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pažymos nebereikės, bet tik tuomet, jei šeimos narys, su kuriuo vaikas turėjo sąlytį, gyvena kartu ir gydosi pas tą patį šeimos gydytoją.

LIGOS IŠMOKA: 65,94 proc. nuo darbo užmokesčio „ant popieriaus“.

Nauja! KAIP ŽYMIMA: TLK-10-AM kodas Z29.0 „Izoliacija“, nedarbingumo priežastis „Epideminė situacija“. Taip pat nurodomi prižiūravimo vaiko duomenys.

Nedarbingumas neišduodamas ir ligos išmoka už vaiko priežiūrą nemokama, jeigu privaloma izoliacija vaikui paskiriama po vizito užsienio šalyje, kuri jau išvykimo metu buvo įtraukta į koronaviruso paveiktų šalių sąrašą. Tokiu atveju gali būti išduodama tik medicininė pažyma, pateisinanti neatvykimą į darbą.

Norint gauti nedarbingumo pažymėjimą reikia nuotoliniu būdu kreiptis į vaiko šeimos gydytoją ar asmens sveikatos priežiūros įstaigą.

Kai švietimo įstaigoje paskelbiamas infekcijų plitimą ribojantis režimas

Jeigu švietimo įstaigoje dėl koronaviruso plitimo grėsmės paskelbiamas infekcijų plitimą ribojantis režimas ir dėl to prireikia prižiūrėti vaiką iki ketvirtos klasės imtinai arba pagal specialiojo, taip pat bendrojo ugdymo programą besimokantį vaiką su negalia iki 21 metų, tuomet tėvai, globėjai, budintys globotojai ar dirbantys seneliai už vaiko priežiūrą gali gauti nedarbingumą ir ligos išmoką.

NEDARBINGUMO TRUKMĖ: iki atšaukiamas infekcijų plitimą ribojantis režimas. Iš pradžių nedarbingumo pažymėjimas išduodamas iki 28 kalendorinių dienų, o vėliau gali būti pratęsiama po 14 kalendorinių dienų.

LIGOS IŠMOKA: 65,94 proc. nuo darbo užmokesčio „ant popieriaus“.

KAIP ŽYMIMA: TLK-10-AM kodas Z20.8 „Kontaktas su sergančiaisiais kitomis užkrečiamosiomis ligomis ir jų poveikis“, nedarbingumo priežastis „Epideminė situacija“. Taip pat nurodomi prižiūravimo vaiko duomenys.

Kai esant karantinui Vyriausybė nurodo visus vaikus mokyti nuotoliniu būdu

Jeigu įvedus ir ekstremalią situaciją, ir karantiną švietimo įstaigose pereinama prie visuotinio nuotolinio mokymo, vaikus iki ketvirtos klasės imtinai ar pagal bendrojo, taip pat specialiojo ugdymo programą besimokančius vaikus su negalia iki 21 metų prižiūrintys suaugusieji gali gauti nedarbingumą ir ligos išmoką.

Ligos išmoka už vaiko priežiūrą gali būti mokama vaiko tėvams, globėjams, budintiems globotojams ar dirbantiems seneliams.

Svarbu pabrėžti, kad įvedus karantiną turi būti aiškus Vyriausybės nurodymas mažus vaikus ar vaikus su negalia ugdyti nuotoliniu būdu. Jeigu tokio nurodymo nėra, tuomet tai reiškia, kad vaikai iki ketvirtos klasės ar vaikai su negalia iki 21 metų yra ugdomi kontaktiniu būdu, nedarbingumas už jų priežiūrą nėra suteikiamas ir ligos išmokos nemokamos, nebent savivaldybės administracijos direktorius įvestų infekcijų plitimą ribojantį režimą.

NEDARHINGUMO TRUKMĖ: iš pradžių išduodama 60 kalendorinių dienų, bet ne ilgiau nei baigiasi karantinas ar ekstremalioji situacija. Jei karantinas ir ekstremali padėtis tęsiasi ilgiau, o nuotolinis mokymas išlieka, tuomet nedarbingumas pratęsiamas.

LIGOS IŠMOKA: 65,94 proc. nuo darbo užmokesčio „ant popieriaus“.

KAIP ŽYMIMA: TLK-10-AM kodas Z20.8 „Kontaktas su sergančiaisiais kitomis užkrečiamosiomis ligomis ir jų poveikis“, nedarbingumo priežastis „Epideminė situacija“. Taip pat nurodomi prižiūrimo vaiko duomenys.

Kai užsiveria senjorų ir neįgaliųjų dienos centrai

Jeigu įvedus ekstremaliąją situaciją ar karantiną, duris turi užverti neįgaliųjų ir senjorų dienos centrai, teikiantys dienos ar trumpalaikę socialinę globą, už savarankiškumo stokojančių žmonių priežiūrą gali būti suteikiamas nedarbingumas ir mokama ligos išmoka.

Prižiūrint negalią turintį asmenį nedarbingumo pažymėjimas gali būti suteikiamas tėvams ar globėjams.

Kai atsiranda būtinybė prižiūrėti pensinio amžiaus sulaukusį neįgalų asmenį, nedarbingumo pažymėjimas gali būti suteikiamas senjoro sutuoktiniui, vaikams, globėjams.

TRUKMĖ: iki pradės vėl veikti dienos centrai, teikiantys dienos ar trumpalaikę socialinę globą. Iš pradžių nedarbingumo pažymėjimas išduodamas iki 28 kalendorinių dienų, bet ne ilgiau nei atšaukiama ekstremali situacija ir karantinas. Jei ekstremali situacija ar karantinas tęsiasi, o įstaigos durų neatveria, nedarbingumas gali būti pratęsiamas po 14 kalendorinių dienų.

LIGOS IŠMOKA: 65,94 proc. nuo atlyginimo „ant popieriaus“.

KAIP ŽYMIMA: ligos kodas pagal TLK-10-AM Z20.8 „Kontaktas su sergančiaisiais kitomis užkrečiamosiomis ligomis ir jų poveikis“, nedarbingumo priežastis „Epideminė situacija“. Taip pat nurodomi prižiūrimo asmens duomenys.

Kai užsikrečiama koronavirusu vykdant profesinės veiklos funkcijas

Kai gydytojai, pareigūnai ar kitų profesijų atstovai užsikrečia koronavirusu vykdydami savo profesinę veiklą, kurioje kontaktas su sergančiaisiais neišvengiamas arba būtinas, jie laikino nedarbingumo laikotarpiu gali gauti didesnę ligos išmoką.

TRUKMĖ: iki asmuo taps vėl darbingas.

LIGOS IŠMOKA: 77,58 proc. nuo atlyginimo „ant popieriaus“.

KAIP ŽYMIMA: TLK-10-AM kodas U07.1 „Koronaviruso COVID-19 sukelta ūminė kvėpavimo takų (respiracinė) liga“, nedarbingumo priežastis „Profesinė liga“. Gydytojas turi nurodyti kreipimosi laiką ir nurodyti galimas užsikrėtimo aplinkybes.

Kai sergama sunkia lėtine liga

Žmonės, kurie serga sunkiomis lėtinėmis ligomis, įrašytomis į sveikatos apsaugos ministro sąrašą, ekstremalios situacijos ir karantino metu gali gauti nedarbingumo pažymėjimą, nes jiems kyla didesnė rizika užsikrėsti koronaviruso infekcija. Tačiau šia teise galima pasinaudoti tik tuomet, jei nėra galimybės dirbti nuotoliniu būdu ir jeigu darbe nėra paskelbta prastova.

TRUKMĖ: iš pradžių išduodama 60 kalendorinių dienų, bet ne ilgiau nei baigiasi karantinas ar ekstremalioji situacija. Jei karantinas ir ekstremali padėtis tęsiasi ilgiau, tuomet nedarbingumas pratęsiamas.

LIGOS IŠMOKA: 62,06 proc. nuo atlyginimo „ant popieriaus“.

KAIP ŽYMIMA: TLK-10-AM kodas Z20.8 „Kontaktas su sergančiaisiais kitomis užkrečiamosiomis ligomis ir jų poveikis“, nedarbingumo priežastis „Epideminė situacija“. Nurodoma asmens lėtinė liga ir darbovietė.

Susirgusiems koronavirusu ar slaugantiems susirgusius šeimos narius

Primename, kad dirbančiajam susirgus, slaugant susirgusį vaiką iki 14 metų arba susirgusį šeimos narį, galioja įprasta nedarbingumo pažymėjimo išdavimo ir ligos išmokos mokėjimo tvarka, tačiau kreiptis dėl nedarbingumo į gydantį gydytoją ar šeimos gydytoją reikia nuotoliniu būdu.

Susirgus koronaviruso infekcija pačiam dirbančiajam, nedarbingumas išduodamas iki kol asmuo vėl tampa darbingas, ligos išmoka „ant popieriaus“ sudaro 62,06 proc. Ligos, dėl kurios išduodamas nedarbingumas, kodas pagal TLK-10-AM U07.1, nedarbingumo priežastis – „Liga“.

Susirgus vaikui iki 14 metų, nedarbingumas iki 14 kalendorinių dienų gali būti išduodamas tėvams, globėjams, budintiems globotojams, dirbantiems seneliams. Ligos išmoka siekia 65,94 proc. nuo atlyginimo „ant popieriaus“.

Susirgus šeimos nariui, nedarbingumas iki 7 kalendorinių dienų gali būti išduodamas susirgusio asmens sutuoktiniui, vaikams, įvaikiams, tėvams, tėviams. Ligos išmoka siekia 65,94 proc. nuo atlyginimo „ant popieriaus“.

Ligos kodas slaugant vaiką ar kitą šeimos narį, susirgusį koronaviruso infekcija, pagal TLK-10-AM yra U07.1, nedarbingumo priežastis – „Ligonio slaugymas“. Nurodomi slaugomo asmens duomenys. Kai nedarbingumas išduodamas dėl kitų ligų, nurodomi konkrečių ligų kodai.